

Ekstra midler til vannforvaltning i statsbudsjettet – hva nå?

Stortingets sluttbehandling av statsbudsjettet for 2016 hadde en gledelig nyhet: Det ble bevilget 62,5 mill. kroner ekstra til arbeidet etter vannforskriften. Løser dette alle våre utfordringer?

Fra et vannområdes ståsted er svaret dessverre nei. Men med 62,5 mill. mer på bok er det å håpe at vannområdene får mer oppmerksomhet og økonomisk støtte i innværende planperiode enn de hadde i den forrige. For at Norge skal lykkes med arbeidet etter vannforskriften må nemlig Norges 105 vannområder lykkes.

Det er her, i små og store vannområder i vårt vidstrakte land, at et nitid arbeid med kunnskaps- og datainnhenting starter, det er her mål for vannkvalitet i vannforekomstene settes, det er her de rette tiltakene innføres og – forhåpentligvis – gjennomføres. Industrien er også ansvarliggjort ved pålegg fra Miljødirektoratet i 2015 om at bedriftene skal undersøke miljøtilstanden i vannforekomster de har utslipp til. Disse undersøkelsene ferdigstilles i disse dager.

Ambisjonsnivået i vannområdene er høyt. Det må det være, dersom Norge skal levere i henhold til kravene i vannforskriften. Engasjementet og stå-på-viljen i mange vannområder er imponerende, med dedikerte prosjektledere og gode faggrupper. Skarpskodde tiltaksanalyser skal danne grunnlaget for en intensiv tiltaksgjennomføring i planperioden vi nå har gått inn i. Vi er imidlertid redde for at den nødvendige tiltaksgjennomføring i mange vannområder vil kunne utebli på grunn av sviktende økonomi.

Hva trenger et vannområde for å lykkes? Det hele starter med behovet for kunnskap, kompetanse og ikke minst kapasitet. Behovet for en heltidsansatt prosjekt-/vannområdeleder er åpenbart. Mange vannområder har ikke dette,

og behovet for en kontinuerlig koordinering mellom kommunenes administrasjon og politikere, sektormyndigheter/forurensere og fagpersoner blir ikke dekket. Økt økonomisk støtte ville dekket noen av disse behovene.

Vannområdene kan i flere sammenhenger fremstå som “underdogs” i arbeidet etter vannforskriften. Det er på nivåene over, hos vannregionmyndigheten, i Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet at den “viktige” dialogen foregår. Mange vannområder ønsker seg mindre tette skott og mer dialog med myndighetsnivået over. Når kunnskapshull avdekkes i vannområdene og nye faglige vurderinger blir essensielt for tiltaksgjennomføringen, er én ting viktig: At vannområdenes behov blir lyttet til og tydelige føringer fra myndighetsnivået over blir gitt raskt. Ofte dreier dette seg om behov for midler til kunnskapsinnhenting i vannområdene generelt og i vannforekomstene spesielt. På myndighetsnivået over vannområdene må ressurser og kompetanse være på plass for å kunne håndtere dette. Økt økonomisk støtte ville også kunne dekket noen av disse behovene.

Politisk engasjement og forankring er et suksesskriterium i ethvert vannområde. En forståelse for vannområdets viktige funksjon hos de lokale politikerne gir en spin-off-effekt for vannforvaltningen også i andre saker. Viktige politiske beslutninger som skal sikre god vannkvalitet, er til stor hjelp for vannområdenes arbeid. Ytterligere suksess oppnås hvis man i tillegg greier å plante hensyn til vannkvalitet inn i beslektede politiske saker som nedbygging av arealer, etablering av deponier, bygging i strandsonen og andre landskapsinngrep. Utbyggingspress skal forenes med arbeidet for å oppnå og

opprettholde god vannkvalitet. Samferdselsutbygging må skje slik at den ikke går på bekostning av vannkvaliteten. Mange vannområder opplever politisk engasjement i disse sakene, men dette får dessverre svekket betydning for miljøaspektet når sviktende kommuneøkonomi og mangel på kompetanse og ressurser hindrer at målene for vannkvalitet nås. Økt økonomisk støtte? Ja takk!

Vannforskriften legger opp til et permanent system for kvalitetssikring av vannmiljøet, med revisjon av planer hvert 6. år. For at systemet skal fungere må vannkvalitetsovervåkingen i vannområdene tilpasses denne ambisjonen. Flere viktige spørsmål reiser seg i den forbindelse: Hvor omfattende skal vannkvalitetsovervåkingen være? Hva er "godt nok"? Hvor stor plass skal overvåking av miljøgifter ha? Hvilken betydning skal innholdet av leire i leirpåvirkede vassdrag ha? Hvordan sikrer vi at ambisjonsnivået for vannkvalitet er faglig forankret? Og

– kanskje viktigst av alt: Hvem betaler for gildet? "Forurensere betaler"-prinsippet er hovedregelen. Det er et behov for å avklare selvkostprinsippets betydning ved finansiering av overvåking og tiltak i områder der det er flere forurensningskilder enn kommunalt avløp. Dette gjelder i deler av de aller fleste vannområdene i landet vårt. Økt økonomisk støtte? Ja takk!

62,5 mill. kroner i ekstra støtte til arbeidet etter vannforskriften kan høres mye ut. Når behovene listes opp, virker imidlertid potten ganske liten. For at Norge skal lykkes med arbeidet etter vannforskriften må vannområdene lykkes. Disse bør styrkes økonomisk i sitt viktige arbeid mot god kjemisk og økologisk vannkvalitet.

Norsk vannforening

Med en høytrykksspyler
i hendene har jeg det topp.
Det anbefaler jeg sterkt.
Man blir fort hekta på
høytrykksspylere.

Kristin Halvorsen